

Elfizetési árak:

Egész évre 10.— Ft
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy óra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden nap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Főpiac, a városházzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos példányszámonként 5 krajválnal számítottatnak.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, 1898. augusztus 24.

A budavári miniszterelnöki palotában ma délelőtt kezdődnek a kiegyezési tárgyalások, melyeken részt vesz az osztrák miniszterelnök illetve szakkolegáival.

Mint tudjuk, ennek az értekezletnek megtartását a minap Ischlben határozták el, miután Bánffy Dezső báró magyar miniszterelnököt és Thun gróf osztrák miniszterelnököt fogadta a király.

A magyar sajtó némely része ezen budapesti értekezlet oka és célja felől, — a különböző pártállások szerint foglalkozva azzal, — téves értesüléseket közölt és még tévesebb következtetéseket vont le.

Némely organumok Bánffy báró miniszterelnöki életének mesterséges meghosszabbítását látták ebben az újabb kísérletezésben, mivel szerintük a magyar miniszterelnök már Ischlben megbukott és csak haladékot kapott, mivel ki akarják vele húzatni az időt még egy darabig, a mikor tisztázódnék a helyzet. Ez a ráfogás már önmagán hordozza a képtelenség bélyegét.

Ugyan mi szükség volna arra, hogy egy bukott miniszterelnökkel tovább tárgyaljanak egy olyan ügyben, a melyben elfoglalt

és megmásíthatatlan álláspontja miatt megbukott. Ekkor már ezzel a kormányfőfiúval megszűnt minden eszmecsere. Legalább nem volna értelme annak, hogy az osztrák miniszterelnök és szakkolegái Budapestre fáradjanak erre az értekezletre, a magyar miniszterelnöknek adott prolongálás céljából. Ez is mutatja, hogy Bánffy bárónak nem volt szüksége semmiféle prolongációra.

A kormány álláspontját és egyáltalán a kiegyezési tárgyalások állapotait majd bőven kifogja fejteni a miniszterelnök a képviselőház előtt, a melyhez tartozik ez az egész ügy. Ha addig a sajtó egy némely része jobb mulatságot nem talál, hát unalmából csak találgassa, hogy mit is akar ez a Bánffy?

Ebben a mulatságban t. kollegáinkat pedig annál kevésbé zavarjuk, mivel szertelen találgatásaikra, a melyek naponta oly sűrűen változnak, sőt az utóbbi az előbbit sokszor le is rontja, nem fogunk reflektálni.

Azt azonban most is ismételtethetjük és a ma meginduló tárgyalásokra vonatkozólag már előre jelezhetjük, hogy a magyar kormány az Ausztriával való vám- és kereskedelmi szövetség kérdésében a törvény által előírt állásponttól el nem térhet. Ezt a törvényes álláspontot mi már több

izben bővebben kifejtettük, kimutatván, hogy mi nem lehetséges. Most pedig felesleges ismétlésekbe bocsátkozni nem akarunk. A ki ezzel a kérdéssel tüzetesen foglalkozik, az bizonyára ismeri is Ausztriával való vámunió tizévenkénti meghosszabbításának alkotmányos feltételeit. Ezeket a feltételeket korrektül betartani a magyar kormány eltökélt szándéka és ezekből az alkotmányos feltételekből nem engedhet.

Teszi pedig ezt, mivel érzi súlyos felelősségét az alkotmányos intézmények és intézkedések épségben tartása körül.

Igenis folytathatnak tárgyalásokat az osztrák kormány tagjaival a részletekről. Megállapítják nevezetesen ezekben a nagyfontosságú kérdésekben a „modus procedendi“-t. Hisz az alaptörvény kölesönös alkura utalja a két fél felelős miniszteriumait, ezt pedig csak közös értekezleteken lehetséges keresztülvinni a legezészerűben. Mikor a részletekérdéseket behatóan megvitatják. Azonban mindez csak az előkészületek megtétele, az előkészítés stádiuma. A döntés nem a kormányokra, hanem a törvényhozásra tartozik. Ez aztán, hogy mily irányban fog kiütni, természetesen be kell várunk.

De mi nem vélünk tévedni, a midőn azt hisszük, hogy a tör-

TÁRCZA.

Boszniai nagy rét felett . . .

— Farkas Imre. —

Boszniai nagy rét felett
Elröpülnek a fellegek
Kiderül —
Leborul a csendes este,
A rét fölött egy kis fecske
Elröpül.

Szegény honvéd haldokolva
Elsuttogja, elshajtja
Bucsuját . . .
Édes hazám, édes mátkám . . .
Vidd el nekik kis madárkám
Szegény szívem bus, szerelmes soháját.

Közös a sir Boszniában,
Hegyoldalon áll magában
Jeltelen . . .
Messze száll a madár onnan,
Itt pihen meg Magyar honban
Csendesen . . .

Dala zendül: Szegény Pista —
Ne várd Boris többé vissza
Epedve . . .
Bosnyák golyó hej, megölte . . .

Oda van a bosnyák földbe
Temetve . . .

Erre szálló, arra szálló —
Édes-kedves haza járó
Kis madár . . .
Ugy is olyan bus a lelkem
Mióta a Pista lelkem
Odajár . . .

Várom hej, nagy idő óta . . .
Nem igaz szó ez a nóta
Kis fecske . . .
Másról hozol hirt te onnét —
Aki meghalt másik honvéd,
Szállj el innen, röpülj másik ereszre.

Vegyél erőt a lelmeden —
Ide szól az üzenetem,
Ide szól . . .
Ott adta át Pista nékem,
A füstölgő csatatéren
Valahol.

Az volt végső sohajtása,
Szive végső dobbanása
Igazan . . .
Édes hazám . . . édes mátkám . . .
Szállj el oda kis madárkám,
Kérd meg Borist, gondoljon majd néha rám.

Szomorú az élő sorsa —
Zokog-zokog szegény Borecsa
Csendesen.
Kicsi madár röpülj vissza
Oda, ahol nyugszik Pista —
Kedvesem.

Ezt a fehér rózsaszálát
Bus hantjára sirhalmának
Tegyed le . . .
S dalolj majd el ott fölötte:
Az küldötte, az küldötte
Aki ötlet olyan hiven szerette.

Füldői levél.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —

A napokban egy tárczaezikkelyt olvastam, mely kiméletlenül kikelt a füldői levelek ellen. Az epés író elmondja elmefuttatásában, hogy egyes füldőlevél-gyártó a pillanatnyi behatások alatt agyondicsér egy-egy füldőt, holott azok nem érdemlik meg a laudációt. Elmondja továbbá, hogy az ilyen agyondicsérések nemhogy fokozottabb tevékenységre sarkalnák a füldő tulajdonosokat, hanem elhitetik velük, hogy füldők semmi kívánni valót sem hagynak hátra. És így marad minden a régiben.

vényhozás mellőzésével, az osztrák alkotmány 14-ik paragrafusában Ausztriával nem köthetünk provizóriumot, de még vám- és kereskedelmi szövetséget sem. Az előbbi kizárja az 1898. évi I. t.-cz., az utóbbit pedig az 1867. évi XII. t.-cz. Ez a törvényes álláspont.

Kitüntetések. A király dr. Högyes Endre, az országos közegészségi tanács tagja, budapesti tudomány-egyetemi tanár és az ottani Pasteur-intézet igazgatójának a miniszteri tanácsosi címet díjmentesen, Bernhart Adolf, Selmecz-Bélabánya szab. kir. város tanácsnokának, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét és Pachner Antal nyugalmazott ezredorvosnak, a közjótékonykodás terén szerzett érdemei elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

A katonai főtörvényszék új elnökkel. A király kinevezte lovag Pitreich Antal tábornagyot, a katonai főtörvényszék elnökévé; Katzenhofer Gusztáv vezérőrnagyot, a 60. gyalogdandár parancsnokát pedig a katonai főtörvényszék elnökévé.

Főjegyző választás Hajdu-Szoboszlón.

— augusztus 24.

Ezen a ezimen sorra bejárta a debreczeni napilapokat az a hír, hogy Szoboszlón igen élénk választási mozgalom van folyamatban, mert a főjegyző választásnál nagy küzdelem lesz Pénztáros István és Fehér Gábor jelöltek között.

A dologban az talán a legérdekesebb, hogy mi szoboszlóiak minderről igen keveset tudunk, mert itt választási harcokról, meg korteskedésről szó sincsen.

Mikor a főjegyzői állás megüresedett, igaz, hogy a fenti két jelölt nevét emlegették város szerte, de az akkori kombinációk helyébe ma már egy sokkal helyesebb megoldási mód lépett, amely lehetővé fogja tenni, hogy a tisztviselői kar körében beálló személyváltozás köz-

megnyugvásra, s a közérdek szempontjából is teljesen megnyugtató módon intéztessék el.

Ma már a főjegyzői állásra csak egyetlenegy jelölt van: Pénztáros István rkapitány, akit hosszú szolgálati ideje, szorgalma és tehetsége után méltán megillet ez a hely. A főjegyzői állás ő vele általános megalégedésre fog betöltetni. Emlegetnek ugyan más községekből pályázó jelöltek is, de ezek nem jönnek figyelembe sem, annál inkább, mert közönségünk — igen helyesen — ha van alkalmas helybeli jelöltje, minden körülmények között azt fogja megválasztani. A mi városunk a közel multban mindig rajtavesztett, mikor ismeretlen, idegen embereket választott be ismertek helyett.

Hiába! Szoboszlónak nincs szerencséje, csak a saját fiaihoz. Egy ismeretlenül beválasztott tisztviselő miatt egyszerűen mások meghurcoltak már bennünket az egész ország előtt. A kísérletezősekből elég volt a mi eddig volt, csak maradjunk itthon, ha van alkalmas emberünk.

Pénztáros Istvánnak főjegyzővé történt megválasztása esetén a rendőr kapitányi állás megüresedik, a közönség előtt tehát nem közömbös dolog, hogy hogyan és kivel fog ez az állás betöltetni.

A közönség óhaja ez esetben is teljes egyhangúsággal nyilatkozik meg, mert úgy az irányadó körök, mint a város közönsége egyértelműleg azt óhajtják, hogy a Pénztáros István megválasztása folytán megüresedett rendőrkapitányi állás Fehér Gábor árvaszéki ülnök személyével töltsék be.

A tisztviselői kar körében beálló változások illetően megoldása teljes megnyugvást keltene minden irányban, mert míg egyrészt a közérdek szempontjából tekintve a dolgot — teljesen képes, kipróbált erők jutnának a megüresedő állásokba, addig másrészt a nevezett tisztviselők eddigi szolgálata is némileg jutalmazva lenne előléptetésük által.

Vége is 10—15 év a közszolgálat terén nem oly csekély idő, amelytől egykönnyen eltekinteni lehet. Már csak ez oknál fogva is az ügy ilyen megoldása a legkivánatosabb.

Kétségtelen, hogy aki a viszonyokat ismeri, más, helyesebb megoldást nem is

találhat, mert mindegyik tisztviselő méltó az előlépésre.

Pénztáros István 15 éves tisztviselői pályája alatt sokat küzdött, sokat dolgozott. Nagyon rászolgált tehát arra, hogy egy valamivel nyugalmasabb állásba előlépjen. Ugyanez áll a másik jelölt, Fehér Gáborra nézve is, aki köztudomás szerint egyik legtehetségesebb tagja a tisztviselői karnak s a ki 11 év után szintén rászolgált az előlépésre.

Ez a szoboszlói főjegyzőválasztás igazi képe. Korteskedésről itt szó sincs s ha ezek a kombinációk beválnak, úgy teljes lesz a megnyugvás minden körökben.

Igaz ugyan, hogy a rendőrkapitányt a főispán nevezi ki, de hisszük, sőt tudjuk, hogy a város közönsége meg fogja találni az alkalmas módot arra nézve, hogy óhajtását a főispán tudomására hozza. S reméljük, hogy így szép rendben meg lesz oldva egyik kérdés a másik után.

y.

Tanügy.

Nincs hely a főgimnáziumban. Az iskola év tulajdonképp még meg sem kezdődött s már sincs hely a főgimnázium V. osztályában a tanév végén oly számosan jelentkeztek a főlételre. Az igazolja a szülőknek a gimnáziumhoz való ragaszkodását és mutatja, hogy Debreczenben nem elég, ha a gimnáziumokat párhuzamosítsák, hanem szükség van egy második teljes főgimnáziumra, mert egy főgimnázium és egy főreáliskola az igényeket nem elégíti ki, ez világos. A mi az V. osztálynál már bekövetkezett, alkalmasint bekövetkezik rövidesen a többi osztálynál, hogy tudniillik sok növendéket utasítanak el.

A főgimnázium igazgatósága valóságos ostromállapotban van, természetesen a beiratáskor elsőbbségben a protestánsokat és azokat, a kik már tavaly beiratva voltak, kell részesíteni. A miniszter különös engedélye folytán már is a törvényes létszámon felül vesznek föl növendé-

Van némi igaza a tárczairónak, de azért kár volna valamennyi fürdői tárczát a papirkosárba dobni. Elvégre is, ha a tárczairó igazságos, tollának erejével és színével sokat használhat, különösen egy kevésbé ismert fürdőnek. A mai világban kell a reklám, mert e nélkül senki nem haladhat, semmi nem fejlődhetik. A reklám kell a komoly tudósnak, a higgadt bölcsnek, a naphosszat dolgozó hivatalnoknak, a sikerek után áhító író is szomjazza ezt, nem veti meg a hírnév után vágyódó művész és mohón kap sikertelenségei és csalódásain az is, ki ezelőtt hasábokat irt az egészségtelen reklámok ellen.

Miért ne lehetne tehát reklámot írni egy pár fürdő érdekében. Elvégre is ami fürdőink nagyrésze ismeretlen. Nemesak a külföld nem ismeri, de mi sem. Nehány nagyobb fürdő — ugyszólván — elnyeli a többi s a mi nagyközönségünk azt hiszik, hogy a bontonhoz tartozik a Tatra méregdrága fürdőiben hűsölni, kiesnyilög nézvéen le azokat, kik valamelyes kisebb helyeken élvezik a természet szépségeit.

Pedig az ilyen kisebb helyek sokkal kedvesebbek, mint a világ fürdők, hol a mesterkélttség, a fényűzés es nem a gyógyítás a cél. Pedig a legtöbb embert nem a mulatozás vágya viszi a fürdőbe, hanem munkában elfáradt erejét igyek-

szik felfrissíteni. Nem kíván fényelni, csak a gondoktól menekül s midőn megfrissült idegzettel bucsut vesz a lombos erdőtől, a zugó fenyvesektől és csobogó patakoktól — hálával távozva az egészség forrásától.

Ilyen talán kevésbé ismert, de egy igazi egészség forrás Menyháza, Arad-vármegye specialis fürdője. A kies fürdő telep, mely gróf Wenckheim Frigyes tulajdona, ki azt most bérbe adta. Menyháza az aradi hegység azon részében fekszik, mely a bihari hegyek szomszédságában, a Fehér-Körös egyik szűk mellékvölgyében, melyet esodás hegyképződések és óriási erdők környeznek. Ezen hegyekben élénk élet van, mivel azokban vasércszelvények és márványbányák vannak. Ezen óriási lombos erdő közepett egy szűk völgyben fekszik Menyháza, tövében langyos forrásokkal, melyek gyógyító hatással bírnak. Tiszta, üde levegője, enyhe klímája évről-évre több vendéget esalnak e szép helyre, melyet dús gazdag tulajdonosa napról-napra szépít és igyekszik benne a komfortot megteremteni. **Menyháza** Aradtól mintegy 16—18 mérföldnyire fekszik. Utunk Aradtól kiindulva a világosi hegyek közt vezet el. Néma borongással néztem a hegyek alatt fekvő sikot, hol a szabadság virága elhervadt... Munkás kezek művelik most azt a földet, hol annyi remény vált csaló-

dássá. A virágos mezőt hegyek határolják, melyeknek aljában megújodott szőlők gazdag termést ígérnek. Az ormon ott áll a világosi vár égbenyuló falaival. Az idő ledöntötte ékességeit, tetejét a szél szerte hordta, ma-holnap elporladnak kövei és eltemetik magukkal a régen mult idők egy részletét.

Amint beljebb haladunk az arad-esanádi egyesült vasutak vonalán, ott találjuk Boros-Sebest, hol nemrég hadgyakorlatokat tartottak. Még beljebb **Bokszeg** tünik élénk kis házaival, oláh lakosaival. Boros-Sebesnél egy kis keskeny vágányu vasutra ülünk, melynek végső pontja a menyházi vasbánya. Hegyek, völgyek közt halad a vonat, melynek kilátásos kocsijaiból pompásan láthatjuk a szebbnél-szebb vidéket. Említésre méltó ita **Török** család dézmai kastélya, pompás halastavaival, nagyszerű parkjával. Dézmától egy órányira kell még haladnunk s a vasut befut a menyházi szűk völgybe. Az állomás a park közepén van, úgy hogy kocsira sem kell ülnünk. A telep jól gondozott, a hegyoldalak árnyas helyei sétára alkalmasak. Az egész völgyet keresztül-kasul futják a patakok, melyek gazdag haltartalmuak. A legszűkebb völgyben épült 1899-ban az óriási fürdőház, melynek portaléja menyházi vörösmárványból készült. Homlokzatán arany betűkkel a következő felírás olvasható:

dékeket. Ha tekintetbe vesszük, hogy a beiratások még meg sem kezdődtek, mert eddig csak előleges jelentkezők a növendékek, elképzelhető, hogy milyen nagy tömegben jelentkeznek majd a növendékek, amikor a beiratások megkezdődnek.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti távirata. —

Spanyolország és Amerika.

New-York, augusztus 24. Schley parancsnok és Evens kapitány megbetegedtek.

Havannából érkezett távirat szerint Garcia felkelő vezér újra lemondott a kubai csapatok parancsnokságáról. A lemondást elfogadták.

Havai anektálása.

San Francisco, augusztus 24. Honolulu-ból érkezett jelentések szerint e hó 12-én bevonták a havai zászlót és azután kitérítették az amerikai lobogót. Ezután fölolvasták Mac Kinley proklamációját, amely azt mondja, hogy a mostani hivatalnokok valamennyien megmaradnak állásukban, de le kell majd a hűségi esküt tenniük az Egyesült Államok iránt. A vámkezelés változatlan marad, ha csak a kongresszus e tekintetben más határozatokat nem hoz.

Osztrák mezőgazdák szövetsége.

Bécs, augusztus 24. Ma alakult meg a tartománygyűlés palotájában Richter Ferenc tanárnak, a tartományi bizottság tagjának elnöke alatt, Ertl dr. miniszteri titkár jelenlétében az ausztriai mezőgazdasági szervezetek általános szövetsége. Képviselve volt körülbelül 1300 szervezet Alsó- és Felső-Ausztriából, Tirolból, Voralbergből, Csehországból és Sziléziából szövetségi képviselők által; ezeken kívül a morvaországi szövetség is bejelentette belépését. Stájerország és Szalzburg még nem nyilatkoztak, hogy belépnek-e a szövetségbe; Karintiából fel-

tételes nyilatkozat érkezett. A mai gyűlés a szükséges szervezkedési kérdésekkel foglalkozott s megalakította a vezetőséget, amely elhatározta, hogy a földművelésügyi miniszteriumból bizonyos megszabott évi szubvenziót fog kérni.

Amerika és Németország.

New-York, aug. 24. A „New-York Herald“ írja: Semmi körülmények közt sem szabad tengeri haderőnknek Németország tengeri hadereje mögött maradnia. A hajóépítőhivatal pontosan szemmel kíséri Németország minden haladását ezen a téren s három újabb esatahajó és több ezirkáló hajó építését javasolja.

A dervisek támadása.

Brüsszel, aug. 24. A Kongo-állam kormányához érkezett táviratok szerint a dervisek auguszt. 4-én megtámadták Red-sabot. A támadást visszaverték. Két belga tiszt elesett. A dervisek észak felé vonultak vissza.

Pasics.

Belgrád, aug. 23. A semmitőszék helybenhagyta a Pasics ellen hozott ítéletet, amelyylél Pasicsot kilencz hónapi börtönrre ítélték.

Hangverseny csendőrkiséréttel.

Ischl, augusztus 24. Néhány nap óta itt tartózkodik Sivsging Martinus híres németalföldi zongoraművész. Sivsging tegnap este a Kreutz-platzon sétált; egyszerre megszólalt a lélekharang, de miután a németalföldi fiatal ember protésztáns s most van először katolikus országban, nem törődött ezzel a cseppetessel és folytatta sétáját. Egyszerre valaki vállára teszi a kezét, Sivsging hátrafordul és megpillant egy papot, a ki azt kérdezi tőle:

— Miért nem veszi le ön a kalapját? Sivsging francziául azt válaszolta, hogy nem érti a kérdést, mert nem tud németül.

Erre a pap szigorú hangon így folytatta.

Libera Curis Hanc Curae Vallem Saluta! Heu Hospes Hie Vix Curatur, Ciú Curat.

A fürdő modern berendezésű, óriási tejüveg-ablakokkal, széles és öblös vörösmárványkádakkal. E mellett van külön női és fürdő-uszodája, amely páratlan az országban. Terméskő az egész medencéje, melyben folyton üde a víz. Állandó hőmértéke 20—22 fok s úgy van berendezve, hogy az uszni nem tudókat sem érheti veszély. A fürdők olcsók, a kiszolgálás teljesen kifogástalan s ha még azt is megemlíjük, hogy hidegvizgyógyintézet a modern hygienia minden követelményeinek megfelel, akkor mindenki belátja, hogy ezt a kis paradicsomot nem kell dicsérni, dicséri az önmagát.

A vendéglőt és fürdőt jelenleg Weisz Ignác bérel, ki jó konyhát tart és más fürdőkhoz képest elég jutányosan jutunk a tisztán kezelt ételekhez. A szobák tiszták, csinosak s általában rend tapasztalható, ami nagy előnyére szolgál ezen istenáldott szép fürdőnek.

Ezeknek tulajdonítható, hogy bár a szezon vége felé járunk, még mindig sokan vagyunk Menyházán.

Gyorsan múlnak a napok azon kedves körben, mely nem hivalkodik, hanem a szív egyenességében és a nemes irányú szórakozásokban igyekszik a gyógyulás első feltételét, a kedély üdeségét megtartani.

Jóllehet *Menyháza* Aradvármegye

speciális fürdője, mégis találunk itt üdü-
lőket az ország minden részéből, kik elő-
szeretettel keresik fel ezt a remek völgyet,
melyet Isten jó kedvében helyezett
a tölgyekkel koszorúzott hegyek alá. És
a folytonos látogatottság nyomán napról-
napra emelkedik, szépül Menyháza és
mivel pompás klímáján kívül kényzei a
a legkomplikáltabb bajokat sikerrel gyó-
gyítják — valószínű, hogy néhány év
mulva szélesebb körben is fogják ismerni
ezt a kis paradicsomot, mely méltán meg-
érdemli, hogy a legkedvesebb üdü-
lőhelyek közt említsük.

Amit itt elmondtam, abban nincs
semmi nagyítás. Aki nem hiszi, jöjjön
ide. Az idő pompás, az esték és regge-
lek kellemesek, kedélyesség a jelszó,
egyszerűség mindenben, melegség a tár-
sadmalmi érintkezésben.

A szezon itt még szeptemberben is
tart. Most várjuk az aradiakat, kik közül
többen itt töltik a szeptembert.

A fürdő orvosa dr. *Hajnal* Ablert
ó-kigyósi uradalmi orvos, ki annyiban
földink, amennyiben dicső multu egy-
házunk egyik szelid lelkű papjának *Haj-
nal* Elek karczagi lelkésznek testvére.
Köztisztélet és szeretet veszi körül őt, ki
rendkívül finom modorával és tudásával
minden egyes fürdővendég emlékezetébe
beírja nevét.

Legközelebb többet!

Koncz Ákos.

— Akár zsidó, akár mohamedán, akár ateista ön, az egyre megy; ön kath. országban van, tehát kötelessége kalapját megemelni.

Sivsging (izgatottan): Nem tudom, pap-e ön vagy gazember?

E közben nagy néptömeg verődött össze, a mely a németalföldi ellen foglalt állást s a művészt lassankint egészen a lakásáig szorította. A pap megtette Sivsging ellen a bünyefnyító följelentést és csakhamar csendőrök jelentek meg nála, akik letartóztatták.

Tegnap estére jótékonyezélu hangverseny volt hirdelve az ischli szegények javára s ezen a hangversenyen Sivsgingnek játszani kellett volna. Barátai és tisztelői elmentek a polgármesterhez s arra kérték, hogy eszközölje ki a letartóztató parancs visszavonását, de a polgármester kijelentette, hogy semmit sem tehet a fiatal művész érdekében, legfeljebb azt eszközölheti ki, hogy a hangverseny idejére szabadon bocsássák.

A hangverseny, a melyet maga a polgármester rendezett fényesen folyt le, Sivsging minden tehetségét összeszedte, hogy játékaival elragadjja a közönséget, a mely percekig tapsolt minden egyes száma után. A hangversenyterem ajtaja előtt csendőrök állottak, a kiknek az volt az utasításuk, hogy Sivsginget nyomban a hangverseny után letartóztassák.

Sivsging tiszteletére barátai a hangverseny után lakomát rendeztek, a melyen lelkesen éltették a fiatal művészt a kit a teremből való távozáskor a csendőrök letartóztatták. Sivsging nem fejtett ki ellenállást és nyugodtan követte a csendőröket.

Az eset városszerte óriási feltűnést kelt. Wiesinger polgármester és a fürdőorvos holnap kihallgatásra megy a királyhoz, hogy Sivsging szabadon bocsátását kieszközölje.

Ischl, augusztus 24.

Délelőtt 11 órakor.

A közönség rendkívül izgatott. A kanonok határozottan rosszalja a fiatal pap viselkedését. A járásbíró megígérte, hogy az ügyet a legrövidebb idő alatt fogja tárgyalásra kitűzni. A polgármester ma délelőtt gondoskodott a fiatal művész védelméről s egyuttal óvadékat ajánlott föl, hogy Sivsginget ideiglenesen szabadlábra helyezték, de a bíróság ezt az ajánlatát visszautasította.

Az evangélikus egyházak egyesítése.

Budapest, augusztus 23.

A bányakerületi ágostai hitv. evangélikus egyházkerület ma délelőtt kezdte meg közgyűlését Fabiny Teofil és Sárkány Sámuel püspök közös elnöke alatt.

Sárkány püspök áhitatos imája után Fabiny Teofil elnök üdvözli rövid meleg szavakkal az egyházkerületet s hazafias és buzgó munkájához sikert kíván. Ezután Sárkány püspök terjesztette elő beszámolóját az elmúlt év egyházi és iskolai belső életéről, melyben élénken rajzolja a lefolyt esztendő egyházi mozgalmait.

Ezzel kapcsolatban került sorra a budapesti ág. hitv. evangélikus egyházak egyesítésének kérdése, mely a pesti egyházak körében már hónapok óta ad okot kontraverziókra. Az egyesítés terve készen volna, de a módoszatok fölött nagyon eltérők a vélemények. Különösen a Kerepesi-uti, ugynevezett tót egyház ellenzi egyelőre az egyesítést, a mig az ellentétek kiegyenlítése nincsenek.

Az egyesítésre vonatkozó indítványt zólyomi Wagner dr., a pesti magyar egyház felügyelője terjesztette elő. Terjedelmes memorandumban mutatja be a lefolyt tárgyalásokat, melyek során a tót és néme

egyházak ellene szavaztak az egyesítésnek, illetve az erről lefolyt tárgyalásoktól visszavonult. Az esperességi gyűlés egyházkerület elé terjesztette a kérdést s ő (szóló) kéri, hogy utasítsák azt bizottsághoz.

Bachát Dániel főesperes óva inti az egyházkerületi közgyűlést, hogy e kérdésben már most mondjon véleményt. Indítványozza, hogy térjenek napirendre a kérdés fölött.

Fabiny Teofil elnök azt hiszi, hogy kívánatos volna, hogy a memorándum tartalmát közgyűlés ismerje.

Králik dr. behatóan tárgyalja a pesti egyházak ügyét s arra az eredményre jut, hogy kívánatos az egyházak egyesítése s ebben az egyesült egyházban lelkes-körök alakítása. Csatlakozik Wagner dr. indítványához.

Podmaniczky Géza báró aggódik azon, mert nem látja, hogy eredményes lenne az egyházkerület beleszólása. Inkább azt hiszi, hogy nem kellene ezt tárgyalni, semhogy zavaroknak előidézői legyünk.

Haviár Dániel közvetítő indítványt tesz. Egy öttagú ad hoc bizottsághoz utasítaná a kérdést, mely a felett tárgyalna, hogy egy politikai községben lakó összes ág. evangélikusok tartozzanak valamely egyház kebelébe lépni.

Szemerényi lelkész óva inti a kerületet attól, hogy az egyházak belső életébe avatkozzék s azok autonómiáját érintsék. Különben úgy látja, hogy az egész memorandumon politikai tendenciák vonulnak végig.

Osztróuczky bizottsági tag a bizottsághoz való utasítást pártolja.

Petrovics esperes az egyházak autonómiájának védelmében szól s a napirendetért pártolja.

Moczkovcsák esperes is ehhez csatlakozik.

Horváth Sándor budapesti lelkész tiltakozik az ellen, hogy a budapesti magyar egyház viszonyairól a kerületi gyűlésen igaztalan vádak hangoztassanak.

Zsilinszky Mihály államtitkár ropant kényesnek találja a kérdést s ajánlja, hogy nagyon esinján bánjanak vele s házszálynira se térjenek el a zsinati törvényektől. Hogy ne kelljen a közgyűlésnek ebben a kérdésben jobbra vagy balra szavaztatni, közvetítő indítványt tesz. Az egyesítés kérdését magasabb szempontból elvileg helyesli, de másrészt nem tarthatja érindhetőnek a létező egyházak autonómiáját. Ő azt hiszi, hogy az egyezés létre fog jönni a pesti egyházak között, csak meg kell győzni a híveket. Indítványozza, hogy igenis küldjenek ki egy bizottságot, de nem azért, hogy javaslatot tegyen, hanem hogy tanulmányozza a kérdést s a jövő évi közgyűlésnek mutassa be jelentését a tanulmányozásról.

Szélhámos biztosítási ügynök.

(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, augusztus 24.

A mi városunkat előszeretettel keresik fel a szélhámosok. Ugy látszik, a debreczeni közönséget alkalmasnak tartják arra, hogy megszarolják. Nem régiben egy ifju pár zsarolt meg itt többeket, most pedig egy másik szélhámos próbált szerencsét s mint a következmények mutatják, sikeresen is működött, mert többeket becsapott kisebb-nagyobb összegerejéig.

A legujabb szélhámos esetéről tudósítónk a következőket írja:

Pár nap óta városunkban egy magas, szikár, elegáns megjelenésű, uri modoru egyén tartózkodik.

Szalay János biztosító intézeti ügynöknek nevezi magát.

Szalay itt tartózkodásának oka, hogy biztosítások szervezésének ürügye alatt a közönséget megszarolja, oly módon, hogy a biztosítást megköti s előleget vesz fel.

Szalay a hamburgi katonai biztosító intézet ügynökének mutatta be magát s sorra járta a házakat, biztosítást keresni.

A múlt héten Kazula kut-utcai pékmesterhez állított be Szalay s felszólította, hogy bizossítsa be fiát, az esetre, ha beveszik katonának, a biztosító intézettől kárpótlásul 1000 forinttól nagyobb összeget kap, a szerint, amennyi összeget fizet évenként.

Kazula nem sokáig habozott. Szalay nyájas modora, bőbeszédűsége, meg a hízog ajánlatok, miket Kazulának tett, megtevesztették a pékmestert s a biztosítást megköttette s előleg fejében az ügynök 10 forintot kért, mit Kazula ki is fizetett.

Szalay a biztosító intézet bélyegzőjével ellátott nyugtát adott át a felvett összegről.

Ugyanaznap Szombaty Imre mészáros házában járt s Szombathy nejét is rávette, hogy biztosítást kössön vele. Szombathy is ráállt s biztosítást kötött s előlegül 5 forintot adott át Szalaynak, — ki Szombathyénak is adott nyugtát.

Szabó András hentesiparostól tizenöt forintot zsarolt ki ugyancsak azon a címen, hogy biztosítást kötött vele.

Szalay mindenik félnél, hol a biztosítást megköttette, azt mondotta, hogy a bebiztosított fiut az orvos megfogja vizsgálni. Az ő orvosuk Debreczenben dr. Csikos Sándor, ki majd lemegy hozzájuk s megvizsgálja a gyermeket.

Szalay egész nyugodtan folytatta itt zsarolásait s a fentemlítettek kivül még többeket becsapott.

A biztosított gyermekek szülei várták az orvost, de az csak nem jött.

Szabó András végre megunva a vázrakozást, elment Csikos Sándor dr.-hoz, de az a Szabó által elmondottakról, sem pedig arról, hogy őt valaki megbizta volna, hogy a gyermekeket vizsgálja, nem tudott. Szabó ezután már látta, hogy közönséges esalásnak esett áldozatul.

Erről tegnap bizossyságot szereztek, ugy Szabó, valamint Kazilla pék s a többi kárvallottak.

Kozma is hiába várta az orvost, de az nem érkezett. Végre levelet irt a biztosító intézethez Budapestre. Az érdekelte biztosító társaság nem késett soká a válasszal. Tegnap levelet irt Kozma pékmesternek, melyben arról értesíti, hogy a biztosító intézetüknek Szalay nevű ügynöke nincs, s így bizonyosra vehető, hogy az illető, ki nála, valamint másoknál az ő intézetük megbizásából kötött biztosítást, közönséges szélhámos, esaló.

A becsapott emberek ezután már teljesen tisztában voltak azzal, hogy esalonak estek áldozatul. — Az ügynök urat az egyik kárvallott még hétfőn látta Debreczenben, de azóta — nyoma veszett.

A becsapottak, — mint értesülünk, a szélhámos zsarolásairól jelentést tettek ma délután az I. ker. rendőrségnek, mely a vizsgálatot megindította.

A három testvér.

Debreczen, augusztus 23.

Hárman voltak jó testvérek és neki mentek a világnak szerencsét próbálni. Csak egy mesemódra.

Hát a mint mennek mendegélnek, egyszer csak egy magas hegyhez érnek. Felérnek a tetejére, hát uramfia! olyan bűvös-bájos asszonyi teremtes integet feljűk, hogy olyat emberfia még nem látott.

Összenéz a három testvér és a következő szempillantásban már neki is gyűrköznek mind a hárman.

Legelsőnek felkapaszkodik a legidősebbik. — Valósággal neki iramodott a hegynek és megmenni állt, míg egyszer csak össze nem rogyott. De a a következő szem pillantásban újra feltörtett az orrom felé. Összeroskadt még egyszer a nehéz uton, de azért vissza nem fordult volna a világot sem.

Mellette kapaszkodott a másik. Lassan baktatott előre, sziklákat hengergetett félre, fákat vágott ki és félretakarított az utból minden akadályt, lankadatlan szorgalommal és kitartással. Eleinte kissé elmaradt vad testvérétől, de azután, hogy amaz újra meg újra kidőlt, csakhamar utólérte, meg is előzte.

A harmadik testvér más utat választott. Addig-addig kerülgette a hegy lábát, mignem egy tekervényes utra talált. Azt választotta ő.

Magasan állt már a nap mikor a hegy tetejére ért a középső fiu, fáradtan, kimerülve és utána legnagyobbik fiu, megtépve, megtörve.

Későn jöttek. A szép leány már ott ült az öcsésük ölében.

— Hát ti hol késtetek? — kéri a legkisebbik testvér.

— Lángelmémnek szárnya tört — felelt a legnagyobbik.

— A munka kimerített, pihennem kellett — felelt a középső.

— No, látjátok — szolt a legkisebbik — mégis csak legjobb a — görbe ut. Szolt és magához ölelte a szép leányt, akit — ugy tetszik — sokszor láttam én is — messziről.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákig csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartanak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattárfelteknek felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A Gönczy-egyesület „Göthon“-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákig, ünnepnapokon d. e. 11 órákig.

Hivatalos órák az állami anyakönyvezetőknel Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

A debreczeni kir. járásbírószág szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a félék megjelenhetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

Famunkatartás. A kézügyesítő egyesület főreáliskola műhelyében d. u. 2—4 óráig. Kedden elészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

A baldokló holt évad.

— augusztus 24.

Azok a boldogtalan emberek, akiknek rendeltetésük, hogy a városban nyaraljanak, az idő szerint azzal szokták önmagukat megnyugtanni, hogy szent István napja után vége a hold évadnak, a hegyek, tavak és ligetek ideiglenes lakói rohannak hazafelé, hogy az egyenlőség nagy elvének hódolva, velünk egyenlőek, azaz budapestiek legyenek.

Hát bizony egy kevés önámítás kell ahhoz, hogy a szent István nap után következő napokat már a hűvösebb őszi napok előfutárjának tekintsük, mert bizony csak olyan kánikula volt ma is, akárcsak a holt évad születésnapján.

De azért a vasutak a legjobb tükrei a helyzetnek. Igen sok embernek lejárt már a szabadságideje, még többnek fogyott el a pénze és így a vasutak ezerszámra szállítják a magukat kimulatott és alaposan kiszórakozott embereket. Az ablakok vasredőnyei lassankint felhúzódnak, a naftalin elveszti szagértelmét, a kámfor elillan — mint a kámfor.

Aztán jönnek sorba a tapétások, a diszítók, a vikszelők és a zongorahangoló. A lakások mind olyanok, akárcsak költözökös előtt és után, csupa rendtelenség, por mindenütt.

A háziasszonyok versenyt dolgoznak a szobaleányokkal, a Sziranó és a Mondscheinsonáta helyett a poroló kefe és a fénymáz veszi át az uralmát és a szegény férjek, főként azok, akik még egy árva szüveget sem tudnak a falba beütni, menekülnek az imádott otthonból, akárcsak május elsején, a mikor a nagy koezi várakozik oda lenni.

Ez így megy néhány napig, aztán lassankint belézőkenniük abba a régi kerékvágásba, a melynek neve: munkaidő. Mennyi küzdelemmel, fáradsággal és lemondással jár ez együtt! És a legnagyobb izzadság közepette is meg kell elégednünk azzal a problematikus közmondással, hogy a munka nemesít.

Holott köztudomás szerint 1848. előtt épen a nemesek nem tartoztak munkálkodni. És azért mégis csak van valami felemelő érzés abban a tudatban, hogy maholnap már senki sem nyaral.

Könnyebben czipeljük a terhet, ha tudjuk, hogy a boldog nyaralók velünk együtt robotolnak, vagy legalább, ha ők is a forró nap alatt állva, nézik a mi verejtékes küzdelmünket.

A szorgalomnak az ideje az egész vonalon megkezdődik maholnap és noha ma már egyetlen egy pálya sem mondható bányának, legkevésbé pedig aranybányának, azért a nagy munka kezdetén mégis oly szívesen hangoztatjuk ezt a bányászjelszót: Szerenese fel!

— **Személyi hírek.** *Simonffy Imre* kir. tanácsos polgármester tegnap este hazaérkezett és elfoglalta hivatalát. — *Zagyva Lajos* mezőturi kir. közjegyző családjával együtt rokonai látogatására Debreczenbe érkezett.

— **A III. kerület új kapitánya.** Mint tudósítónk teljesen hiteles forrásból értesül, *Degenfeld József* gróf főispán a *Margittay Sándor* elhunytával megüresült III. kerületi kapitányi állásra *Boldisár Kálmán* dr. t. rendőrkapitány — iparhatósági főnököt nevezte ki. A miniszter már megerősítette a kinevezést és az erről szóló okmány ma érkezett le a főispáni hivatalhoz. A kinevezés városszerte méltó meglepedést kelt, mert *Boldisár Kálmán* dr. a debreczeni közigazgatás egyik legkiválóbb tehetsége, a kinek pályájához méltán fűzik a legszebb reményeket. Eddigi hivatalában feltűnt tapintatos modorával és ritka becsvágyával, a melylyel a lelkiismeretes kötelességérzet párosult. *Boldisár* sok oldalú műveltségű fiatal ember, irodalommal is foglalkozott, pár év előtt könyve is jelent meg, melyet a sajtó kedvezően fogadott. A tehetséges író föléserélte tollát, de a hivatalban is nemes törekvés jellemzi munkásságát, amely-

nek jutalmát kapta meg e kinevezéssel *Degenfeld József* gróf főispántól a ki lekötözte a III. kerületet, mert egy intelligens és becsvágyó munkaerőt állított az élére.

— **Az előkészítő bizottság ülése.** A folyó év szeptember 7-én tartandó rendes egyházkerületi közgyűlés előkészítő és rendező bizottsága ma délután a városi széképület nagytanácstermében ülést tart, melyen *Simonffy Imre* polgármester elnököl.

— **Uj helyettes rendőrfogalmazó.** *Degenfeld József* gr. főispán a rendőrfogalmazói állást, mely az által üresedett meg, hogy dr. *Boldisár Kálmán* a III. kerület kapitányává neveztetett ki, *Dezső László* t. rendőrfogalmazó, eddigi rendőrfőkapitányi iktatóval töltötte be. *Dezső*, szintén szorgalmas ambiciózus tisztviselő, ki méltán rászolgált erre az előléptetésre.

— **A munkás betegsegélyező pénztár társas vacsorája.** A debreczeni önálló munkás betegsegélyező pénztár és az ezzel kapcsolatos temetkezési egyesület szeptember 10-én a Margit fürdő ét- és disztermében saját pénztára javára a „Debreczeni Acsifjúság Dalköre” közreműködésével és dalestélylyel és tánccezal egybekötött társas vacsorát rendez, melynek műsora a következő: 1. Rákóczi-induló zenekarral. 2. Szózat. 3. Tihanyi echó. 4. Erted galambom. 5. Éji dal. A résztvételi jegy ára tánccezal együtt személyenkint 1 frt. Vacsora nélkül személyenkint 50 kr. A zenét *Kis Béla* zenekara szolgáltatja. A vacsora megkezdése este 7 órakor. Tánc kezdete este 9 órakor. Figyelmeztetés. Tisztelettel felkéretnek mindazok, kik a vacsorában részt venni szándékoznak, hogy jegyeiket legkésőbb szeptember hó 6-ikáig megváltani sziveskedjenek. A vacsora tartama alatt a dalárda és zenekar felváltva működik.

— **Egyházi értekezlet.** A tiszántuli egyházkerület egyházi értekezletének társadalmi szakosztálya *Dávidházy János* esperes elnöklete alatt, holnap délelőtt 9 órakor a kollegium kisebbik tanácstermében gyűlést tart, hogy az egyház társadalmi élet fejlesztése fölött tanácskozzék. A választmány tagjai ezen ülésre azzal hivatnak meg, hogy az indítványokkal lépjenek elő, hogy azokat alaposan megvitathassák.

— **A nagykölesön utolsó részlete.** Mindjárt elfogy a 4 737,900 frtos nagykölesön, amelynek fölvételét Debreczen város közgyűlése 1890 ben határozta el részben a régi másfélmilliós kölesön konvertálására, részben különféle építkezésekre. A nagykölesön terhére menő építkezésekből még csak néhány tanterem, a lovassági laktanya és az új csapatkórház, építése van hátra. Mindezek elnyelnek még néhány százezer forintot. Ennélfogva *Szabó József* főszámvevő tegnap egy kimutatás kíséretében, amely felsorolja mire fordították a nagy kölesönből eddig felvett 3 864,983 frt. 42 krt, — azt javasolja, hogy a még rendelkezésére álló 235,016 frt. 58 krhoz értékesítse a tanács a város birtokában lévő 637,900 frtos kötvényt is, — amely összeg utolsó részlete lesz a nagy kölesönnel.

— **Utazás Amerikába.** Október hó elején, mikor a gazdasági tevékenység bevégeződött, mikor a gazda évi termékeit értékesítve piénőre tér, egy előkelő uri társaság indul

Észak Amerikába *Propper N. János* keresk. akad. igazgató vezetése alatt. Az utazás Budapesten kezdődik, honnét a társaság Bécsben (1 nap) Münchenen (1 nap) át Hamburgba utazik. Itt a Norddeutscher Lloyd világyáró legnagyobb hajójára szállva New-Yorkba, Philadelphia, Washington, St.-Louis, Chicago, Niagara, Toronto, Montreal utazás a St.-Lőrincz folyamon. A Fehér hegyek vidékén, Boston, stb. Az időzés az Uj-Világban mint egy 4 hetet vesz igénybe. Ugy hivatalos, mint társadalmi uton legmesszebb menő támogatásban részesül ez az utazó társaság. Az utazás mindenütt I. osztályban, az amerikaiak világhírű szalonkocsiaiban történik, fogatok, fényes etlátás, szakértő vezetők, szóval minden közvetlen kiadás az uti költségben befoglaltatik. Uti költség Budapestről-Budapestig mindenütt I-ső osztályban 1234 forint. Budapestről Hamburgig és vissza II. osztály, Amerikában I. osztály 954 forint. Jelentkezéseket szeptember 20-ig fogad el; kérdések és megkeresések *Propper N. János* keresk. akad. igazgató címére Budapest, József-körut 15. szám II. emelet 17. intézendők.

— **Rubos Árpád állapota.** Máramaros Szigetről megnyugtató levelet irnak *Rubos Árpád* állapotáról. Mióta a golyót eltávolították testéből, meglehetősen megkönnyebbült s a láza 39 fokra lohadt, de remény van rá, hogy a láz fokozatosan csökken s mivel ereje is megvan, a környezett most már erősen bizik a szerencsétlen fiatal színész fölgyógyulásában.

— **Batyu-mulatság.** Kedélyes batyu-mulatság volt tegnap a honvédtiszti tenyispályán. A tisztek egy része rendezte a kedélyes összejövételt, melyen *Jekelfalussy* tábornok és *Nyiri* ezredes is jelen voltak. Délután nagy tenyiszezés, majd a főrendező, *Szilágyi Jenő* hadnagy kezdeményezésére a szabadban szalonnasütés volt, mely után a *Magyari Imre* zenekara húzta a jó talp alá valót éjfélig. Ott voltak, *urasszonyok*: *Wurm* ezredesné, *Antal* századosné, *Berthóty* alezredesné, gróf *Klebersberg*né, dr. *Csikos Sándorné*, *Balázs Ödönné*; *leányok*: *Wurm Adél*, *Berthóty Paula*, *Antal Böske*, *Antal Margit*, gróf *Klebersberg Margit* és *Erna*.

— **Tragikus halál.** Pozsonyból jelentik, hogy lovag *Kneusel-Herdlicska Aurél*, 24 éves joghallgató, az ottani nyugdíjban élő hasonló nevű alezredes fia tegnap délelőtt, a pozsonyievezős-egylet uszóversenye közben a Dunába fult. A szerencsétlen fiatal embert Debreczenhez rokonai kötelékek fűznek s esete óriási részvétet kelt.

— **Ünneprontók.** Szent István napja a nemzet ünnepe és a nagy nap jelentőségéhez képest azt rendeli a törvény, hogy az első szent király emlékűnnepén szüneteljen a munka. Debreczenben azonban akadtak többen, kik ezt a parancsot nem vették figyelembe. *Végh Gyula* főkapitányhelyettes több esetben bírságokkal sújtotta azokat, kik e kihágást elkövették.

— **A krajczár vége.** A Nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszternek 40918. számú rendelete folytán közhírré tétetik, hogy az ausztriai értékű 1 azaz egy krajczáros és fél krajczáros réz váltópénz a magán forgalomban csak 1898. évi június hó 30-ig fogadtatott el, az állami pénztáraknál és hivataloknál pedig csak 1899. évi december hó 31-ig fogadtatnak el s hogy 1899. évi december hó 31-dike után azok sem név értékükben sem anyagi értékük megtérítése mellett többé sem fizetesképpen el nem fogadtatnak, sem be nem váltattatnak. A városi tanács.

— **Elveszett egy kis fehér uszkár:** orras hátul nyírott, him. *Alé* névre hallgat. A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül, ha a honvédhuszáraktanyában átadja.

— **Riadó.** A fő-fő bohémek asztaltársasága a budapesti Orienti szállóban az előkelő Pósa-asztal a következő riadóval szólítja pohárhoz az augusztus 24-iki Lajos névnap előestéjén rendezendő symposionhoz minden rangú és rendű tagját.

Riadó.

Föl szaporán, koma, ezimbora, sógor!
Itt van a ménesi, mennyei jó bor!
Színe: rubint-arany ós keveréke...
Nyilj ki, poétai, piktori gége.

Rajta, fiuk, nosza! Mind ide sorba!
Bort a pohárba, kehelybe, csuporba!
Csengjen a bögre a csilagos égre...
Nyilj ki, poétai, piktori gége!

Pósa Lajos.

*
Próza: Lajos estélyén, augusztus 14-én este
8 órakor az Orientben. Ára 1 frt 20 kr.

Pósa-asztal.

x **Kiadó lakás.** Egy öt szoba és mellékhelyiségből álló emeleti utcai lakás Szent-Anna-utczán november elsejére kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

SZINHÁZ.

* **Uj operett.** *Forrai* Miklós, a debreczenben is ismert zeneszerző, a ki jeles tehetségének már több szerzeményével tanujelét adta, *Az egyiptomi királyleány* czim alatt három felvonásos új operettet írt, a mely a népszínházban fog előadásra kerülni. Az operette szövegét *Heltai* Jenő írta.

* **Somló Emma és a Magyar színház.** A Magyar Ujság közli városunk hirneves művész-leányára vonatkozó következő nyilatkozatot:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A Magyar Ujság legutóbbi számának színházi cikkében többek közt az az állítás is foglaltatik, hogy Somló Emma kisasszony a legközelebbi jövőben megváltik a Magyar színházról és a Vigszínház kötelékébe lép. Engedje meg Szerkesztő ur, hogy ezt a téves információt megegyeztessék. Somló Emma kisasszonyt szerződése még két évre a Magyar színházhoz köti, ő e szerződés felbontását nem kérelmezte, a Vigszínháznál szerződést alá nem írt és ez — mint azt egy nemrégiben megjelent nyilatkozatában nyilvánosan is kijelentette — szándékában sincs.

Igen kérem, sziveskedjék a tegnapi hirt ilyen értelemben rektifikálni.

Kiváló tisztelettel

Beőthy László,

a Magyar színház igazgatója.

* **Egy színésznő balesete.** Szilágyi Bertát, volt debreczeni színésznőt, a vidék egyik legkiválóbb drámai hősnőjét, mint írják, könnyen végzetessé válható szerencsétlenség érte. A színésznő ugyanis Nagyváradon, hol jelenleg tartózkodik, borszeszes lángon tüzesített vassal bodoritgatta frizuráját s e közben a ruhája meggyuladt. Szilágyi Berta erre valóságos hősnőhöz illő lélekjelenléttel ledobta magáról az égő ruhát, de a nagy veszélyből csak egy-két égési sebek árán szabadulhatott meg. Oh, az a hajsütés.

* **Tina di Lorenzo jövedelme.** A *Gazetta Teatrale Italiana* közli, hogy Tina di Lorenzo, az ismert olasz színésznő és társa, Flavió Andó előadásai, a római Constanzi színházban tisztán 58,699 frankot jövedelmeztek. A fentemlített lap hozzáteszi, hogy ez óriási jövedelem. Ebből az 58,000 frankból 40,607 frank esett a színésztársaságra, 17,430 pedig a színház igaz-

gatójára. Minthogy a társaság ötvennégy előadást tartott, tehát esténként 754 frank jut a társaságra. Olasz vélemény szerint ez óriási jövedelem. Az impresszáriók pedig jóval többet fizetnek. Így pl. Wiese impresszárió, Tina di Lorenzo utolsó körutja alkalmával minden estére 1200 frankot garantírozott a társaságnak. Érthető tehát, ha az olaszok olyan szívesen mennek körutra.

Látogatás a n.-kállói tébolydában.

Írta: Porcsalmy Gyula.

Folytatás.

A gazdasági udvar.

A női osztályból a gazdasági udvarba jutottunk.

Tágas udvar ez. Déli határvonalán húzódik el egy hosszú épület, melynek nyugoti vége az intézet telke mögött levő utcára nyílik.

Itt először is a mosókonyhába mentünk, hol több nőcseléd a fehér ruhákat mosta. Erre a célra modern mosógépek állnak rendelkezésükre.

Azután van a szárítóhelyiség, hol nedves időben mesterséges uton szárítják a kimosott ruhákat. Ez is igen szép berendezés.

Majd a vasaló-mangorló helyiségbe értünk. Itt vannak a modern mangorló-gépek.

Ezután az intézet asztalosműhelye következett, melyben asztalos s ácsmunkákat végeztek az intézet mesteremberei. Az épület javításához szükséges famunkákat butorokat, ezek javításait itt készítik. Itt készülnek az egyszerű festett koporsók is az intézetben elhalt örültek számára. A raktárban készen állt egy pár koporsó ekkor is.

Azután van a ló és szamar-istálló. Akkor éppen két kihízott csaeszi ropogtatta a jó illatu szénát. Ezeket fahordásra használják. — Uri módon élnek itt, meg is látszik rajtuk.

Azután a bonczterem következett a szükséges berendezéssel. A bonczoló asztal mellett ott állt egy mérleg is, olyan, minő a patikai mérleg.

Ezután következett a hullaház. Ennek a végében van egy kis udvarka, elrekesztve a gazdasági udvartól, hogy idegenek az intézet udvarán be ne mehessenek. Annyi hely, hogy a gyászszertartást végzők s az elhalt rokonai beférhessenek, mert innen temetik el az intézetben elhalt elmebetegét.

Az utczafelel itt kőfal van.

Az utóbb említett helyiségekkel szemben van a sertéshizlaló. Ez egy meglehetősen nagy épület rekeszekkel ellátva két oldalt; középen ut vezet. A rekeszekben egy vagy több hizó van. Igen szép állatok. Különösen szép két darab yorkodirei sertés, melynek kora még nincs egy éves s már is óriás e nemben. A kocznak malcajai vannak. Ezt a két állatot a pesti angyalföldi tébolydából kapták s itt az intézet szükségletére tenyésztetik akarják.

Tapasztalt gazdára vall s okszerű gazdálkodásra ez a sertés tenyésztés s az ezzel való gazdálkodás. Van is itt mivel hizlalni. A hizlaló előtt egy nagy kád akkor is tele volt a konyhából kikerült moslékkal, melynek nagy részét élelmi szerek maradványai képezik.

A hizlalóból visszafele jövő, a gazdasági udvarnak ugyancsak emez, az intézet felől eső északi részén egy a gépész lakóházul szolgáló kis szoba helyiségben a 4 és 1/2 lóerejű légmotor, mi pokoli hőséget fejleszt a kis szobácskában. Ez a légmotor a közeli mély kutból 8 ezer liter vizet tol fel naponta háromszor a férfi osztály emeletén levő víz-

tartóba. Ez a vízresorvoár látja el vízvezetéki uton az egész intézetet vízzel. — Naponta 16 ezer liter vizet is felhasználhatnak.

Ezután óriási — háznagyságu — boglyákban van a vágott tűzifa, az egyik inkább kazal, mint boglya. Ez is példás rendben, csinosan van egybe rakva. Szóval mindenütt rendről, józóléről győződhettem meg.

Ezzel bevégeztük szemlénket.

Itt, a gazdasági ügyek leírásánál említem meg azt is, hogy az intézet folyó évi szükséglete a belügyi tárczában 87329 frt kiadással van előirányozva és 5050 frt bevétellel foglal helyet. Ebben valószínűleg befoglaltatnak a fizető betegek díjai is. A módosabb elmebetegéért hozzátartozóik ugyanis havi 24—25 frtot fizetnek.

De ez vajmi kevés a roppant a kiadáshoz. A szegény örültek sokba kerülnek az államnak. Szükségleteik beszerzése másfelől meg a kállóiaknak hoz jövedelmet.

Az intézetet mindenütt petróleum lámpákkal világítják. Összesen 128 lámpa ég. A beteg osztályon a nappali tartózkodásra szolgáló folyosón függő-lámpák égnak esti 9 óráig; a hálószobákban rostélyzattal ellátott kis éjjeli lámpák égnak egész éjjel.

Az intézetben jelenleg van 6 hivatalnok, 27 ápoló a főápolóval együtt s a szolgazsemélyzet ezen kívül.

Szemlénket az ujonnan épített díszes orvosi lakáson végeztük, a mely a női osztályon tul, délfelől az utcavonalban a legutolsó épülete a nagyszabásu intézet-hez tartozó épületeknek. A gondnoki lakás (mit 6 ezer forintot szereztek) mint említem is, a telek nyugoti oldalán, a férfiosztály s gazdasági udvar közt fekszik, homlokzattal az intézet telkét nyugot felől határoló utcára.

(Vége. köv.)

VIDÉK.

A magyar ünnep és az oláh harang.

Boros-Sebesről írja tudósítónk, hogy Szent István napján, amelyet az odaváló magyarság nagyszabásu kivilágítással, fáklyás körmenettel és fényes bállal ünnepelt meg, a görök-keleti oláh egyház a harangjaival demonstrált. Mivel ez a nap törvénybe iktatott állami ünnep, kimondták, hogy kezdetét az összes templomok harangjainak zugása jelezze. Minden toronyban megszólalt az ünnepnapok ércnyelvű hirdetője, esupán az ünnep színhelyének közepén lévő görögkeleti oláhtemplom maradt állhatatosan néma. Rusz Béla jegyző személyesen is megjelent a templom előtt, figyelmeztetve az egyházigazgatókat a kötelességére. Az egyházigazgató azonban a lelkész meghagyásából ellenszegült a felhívásnak s a harangozót eltöltötte a harangozástól azzal a kijelentéssel, hogy:

— Oláh harang nem szól a magyar ünnepen!

CSARNOK.

A sors.

(Regény.) 31.

— Írta: Francisco de Renzis. —

Fordította: Váradi Ödön.

(Folytatás.)

Néha szolgálatait teendői a szokottnál tovább vették igénybe. Akkor valósággal szaladt menyasszonya lakására, 4 lépcsőnként ment az emeletre s csaknem lélek-szakadtan ért oda. Camilla egy öleléssel jutalmazta, de nem kimélte a figyelmeztetéseket s a szemrehányásokat sem, hogy jövőre legyen okosabb.

Azonban ez alatt telt az idő azon hosszabb formaiságok között, melyek egy házasságot megelőznek s bármennyire is fáradoztak Forneri és Venturelli, a szükséges iratok még sem érkeztek meg.

— A hosszabb várakozás aggaszt engem, kedves Camillám; úgy tetszik, hogy boldogságom édes álma a semmihez vész — mondá a vőlegény. — Ah! Ha még ma egybekelhetnék! Látod atyám kétségbeesve halt meg talán átokkal ajkain s szegény anyám oly sokat szenvedett, a mennyit csak egy ember szenvedhet.

Mint harmadik nőtem fel közöttük s minden azt látszott mutatni, hogy oly sorsra jutok, mint ők. Ugy a szerencsétlenségek sorát logikailag bevégeztem volna. Szegény ördög tercettje lett volna, szerencsétlenségek háromsága, oly teljes, nagy és hatalmas, a hogy a teremtő műveihez illik. A régi görögök végzete nehezedik reánk, egész súlyával s ha Aeschylus költő idejében élénk, úgy alkalmas anyagot szolgáltatnánk egy félelmes szomorujátékhoz...

Fortunato nem beszélhetett tovább, Camilla öngyöttrő aggodalmaira tiszta, szelíd, szerelmes tekintettel válaszolt s kezeiként szájára tette, hogy tovább ne mondhasa. Fortunato, ki éppen előbb oly bus kedélyű volt, vidámabb lett s nevetve folytatá:

— Tudod, hogy hangzik a beszédem vége. Magasztos szerencsétlen voltam, ki epos hőseül is szolgálhattam, volna, most pedig egy elfűcsesült hős vagyok!

— Annál jobb!

XII.

Az előre látó házassági törvény, úgy látszik azon alakban, a hogy a polgári törvénykezésünkben be van jegyezve, voltaképpen arra látszik teremtve, hogy a jegyesek türelmét s állhatóságát próbára tegye. Előbb mindenféle iratokat, dokumentumokat, mindennemű bizonyítványokat kell megszerezni, mielőtt a végzeteljes igent kiejtené. Szaladgálnak ide-oda, irkálnak kérnek; de az iratok, melyek szükségesek arra nézve, hogy a törvényrendeleteinek elég legyen téve, soha sem érkeznek meg. A vőlegény a hivatalok előszobáiban vesztegeti idejét, hol néha ugyancsak dühösen szitkozódik, a menyasszony pedig minden újabb késedelmezésnél bánatosan sóhajt fel, minden új akadálnál busul. A házasságra vezető út, épen úgy mint az égbevezető út, szenvedésekkel s tövisekkel van megnehezítve. Talán ez az egyedüli hasonlóság a két út között.

Fortunatorra nézve e nehézségek s akadályok a szokottnál is több bajjal jártak. Mint egy városból városba vándorló tiszt fia, Calabria egy kis helyiségében született, hol természetesen sem barátja, sem rokonai nem voltak.

Irt oda, irt újra. könyörgött dühöngött, a felsőbb hatósághoz fordult, kérte a hadügyminisztert, de a szükséges, a házassághoz megkívánt iratok csak nem jöttek meg. Azon ismeretlen helyre való zarándokolást, hogy törvényes keresztlevelét megszerezze, noha roppant fárasztó volt, mégis megtette volna, ha családja reménye utazását napról-napra nem késleltette volna.

Végre egy napon a jegyesek Signor Forneri kíséretében a város házára mentek s ott a jegyző legszebb irásával neveiket egymás mellett olvashatták a városi hatóság regiszterében. Hasonló örömmel fogta el mindkettőjüket, megszorították erősen egymás kezét, mintha kölesönösen örök szerelmet akarnának fogadni.

Ez volt aztán ünnepnap! Két hosszú, kinteljes hét után a rémült boldogságot elérni!

Forneri palotájában már minden előkészület megtétt. Berendeztek egy lakást a fiatal pár számára, Gabriella testvér számára is berendeztek egy szobát, mert ő sok évi távollét után ez örövendetes eseményhez vissza szándékozott térni Párisból.

Venturelli mindennap elment a város házára előtt. Egy kíváncsi semmittevő gondtalan tartását utánozta, s így megállt egy pillanatra, hogy a házassági kijelentéseket olvassa. Az annyira óhajtott boldogságnak kézzelfogható, tagadhatatlan bizonyítékát látta; a hivatalnok hangját vélte hallani, ki eljegyzését kihirdetné, szíve hevesen dobogott s szeméi a gyönyörtől mintegy elfátyolosodtak.

Nem csak egyedül ő volt az, kire Hymen kedves lánczainak boldogsága várt, mert egy nap egy csodálatos irályu levelet kapott, mely így hangzott:

Mélyen tisztelt uram!

„Alulírott őszinte örömmel olvasta városunk hivatalában Venturellinek a meghalt Venturelli Jenő fiának, mint Signorina Camilla Fornerinek, a még élő Forndri Ferdinánd gazdag leánya jegyesének nevét.

„Ha ön, a minthogy alulírott abban nem kételkedhetik, valóban a nápolyi Venturelli Jenőnek, ki városunkban meghalt, fia, úgy tudatom önnel, hogy alulírott egy lepecsételt ládacska van letevé, mely atyja urának hagyatékához tartozik.

„Alulírott volt már egy alkalommal szerencsése, tekintetes urhoz egy lepecsételt esomagot juttatni, de minthogy mindez ideig még választ nem kapott, nem tudja hol tartózkodik Tekintetesség. Fogadja ön stb.

Timoleone Forrarlo,

jegyző Via del Seminarió 4.

(Folyt. köv.)

Vegyes.

Andrée. A mint a berlini Lokalanzeiger Hammerfestből jelenti, a Spitzbergakra küldött expedíció minden fáradozása, hogy Andrée nyomára bukkanjon, eredménytelen maradt.

A jó, a miből megárt a sok. Faure Félix, a francia köztársaság elnöke, meg a családja híres arról a vendégszeretetről, amivel a fogadó estekre érkezett vendégeket fogadják. Egész éjjel fáradhatatlanul, untalan mosolygó képpel sűrűnek-forognak a vendégsereg körül s nincs sem eleje, sem vége a kölesönös bókoknak. Am, ha még akkora is a vendégszeretük, ebben a dologban alaposan fölöttük állt az Egyesült-Államok volt elnöke és neje. Clevelandék a washingtoni Fehérszobában olykor hat-hétezer embert is fogadtak egy estén, még pedig ugyancsak vegyes közönséget. De meg kell adni, hogy a milliomos feleségét, a ki drága brokát-ruhában jelent meg, se fogadták szívesebben, mint akár a szintén meghívott minőségben szereplő vén négeraszonyt, aki tán ép a mosónéjük volt. Az izzadós kezű paraszttal, meg a miniszterelnök fiával egyként barátságosan elbeszélgettek és lelkiismeretesen megtartották a kezsorítás hagyományos szokását. Ép az elnökasszony járt ebben legelő. Bol dossal, boldogtalannal kezét szorított és fintor, de meg szívesen nélkül szenvedte el sokszor fájdalmas procezzust, a min át kellett esnie, amíg jó néhány marokban megfordult a keze. Egyszer, egy rendkívüli fárasztó fogadtatás után, megmutatta a jobb kezét meghitt barátnéjának, miss Banks-nek. Az a piczi, bársonyos kéz bizony egészen piszkos és a feltóduló vértől duzzadt, haragos piros színű volt. Végére odáig jutott már, hogy a jobb

keze jelentősen nagyobb lett a bal kezénél, úgy hogy a bájos elnökasszonynak külön-külön keztyűt kellett varratnia a jobb, meg a bal kezére.

KÖZGAZDASÁG.

Érték-tőzsde.

A debreczeni Közgazdasági Bank Részvénytársaság közlése.

1898. augusztus hó 24-én.

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4% —	120.85	121.35
„ vasuti beruházási köt. 4 1/2% —	120.—	121.—
„ koronajárdék 4% —	98.50	99.—
„ regále vált. köt. 4 1/2% —	100.50	101.25
Oszták aranyjárdék 4% —	121.50	122.—
Egységes államkötvény 4 1/10% —	101.50	102.—
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj. —	140.—	141.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény —	395.25	395.75
Oszták hitelbank részvény —	359.60	359.80
Magyar ipar- és keresk. bank. r. —	102.—	102.50

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogban 4%-os sorsj. —	122.40	123.40
„ 3%-os —	103.—	104.—
Oszták földhitel sorsjegy 3%-os —	120.60	121.60
Magyar vörös kereszt-sorsjegy —	10.50	11.—
Oszták „ —	20.—	20.50
Olasz „ —	11.50	12.—
Bazilika sorsjegy —	6.50	7.—
Jó-sziv „ —	3.90	4.15

Pénznemek:

Cs. és kir. arany —	5.63	5.71
20 márkás arany —	11.76	11.80
20 frankos arany —	9.52	9.55
1 Sovereigns —	12.—	12.04

Budapesti gabonatőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1898. aug. 23-án.

A buzaüzletben ma készáru 10—15 krral esökkent.

Az üzlet esendes hangulatban nyílt meg. A kínálat kocsirakományokban dus volt. A kereslet is kedvező maradt. Eladatott lanyha irányzat mellett 35,000 mm., jobb minőségű áruért 10 krral és gyöngébb minőségű áruért pedig 15 krral olcsóbb árakat fizettek.

Rozsban csekély volt a kereslet, és így 5—10 krral olcsóbban lett kínálva.

Tengeri változatlan, szilárd maradt.

Zabban elkelt néhány kocsirakomány változatlan áron.

Eladatott:

Buza új. Tiszavidéki. 200 mm. 81 k. 9.50 forinton, 300 mm. 80 k. 9.55 forinton, 500 mm. 80 k. 9.55 forinton, sárga, 100 mm, 82 k. 9.70 frton, sárga, 100 mm. 81 k. 9.70 frton, mind három hónapra.

II. Határidő-üzlet.

Külföld olcsóbb árfolyamokat jelent. Nálunk az üzlet esendes hangulatban nyílt meg. S élénk forgalom s nagyobb eladások következtében az irányzat meglanyhult és az arak kisebb hullámzások után ismét engedtek.

Hivatalos záróárfolyamok déli 1 órakor.

Buza szeptemberre	8.40 — 8.41
„ júniusra	— — — —
Rozs szeptemberre	6.60 — 6.62
Tengeri máj.—jul.-ra	4.45 — 4.46
Zab szeptemberre	5.43 — 5.45

Délután 4 órakor zárlat:

Buza júniusra	— — — —
„ őszre	8.43 — 8.44
Rozs szeptem.	6.65 — 6.67
Zab	5.35 — 5.37
Tengeri máj.—jun.	4.36 — 4.37
Repcze augusztusra	12.60 — 12.65

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Koncz Ákos.

Főmunkatárs: Ujlaki Antal.

